

БАБАК ЯРОСЛАВА ТАРАСІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри господарського права і процесу

ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Охорона здоров'я є однією з основних функцій України, як соціальної держави, що полягає в створенні умов для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. В умовах активної трансформації відносин у сфері охорони здоров'я вкрай необхідним є застосування ефективних та доцільних засобів державного регулювання в даній галузі.

Для реалізації програм економічного і соціального розвитку держава застосовує різноманітні засоби регулюючого впливу на господарську діяльність, основні з яких перелічені в частині 2 статті 12 Господарського кодексу України (далі – ГКУ). У сфері охорони здоров'я населення державне регулювання передбачає встановлення загальних правил і порядку здійснення медичної діяльності, яке повинно базуватися на легітимно визначеній стратегії суспільного розвитку, державних медичних програмах, медичних стандартах та механізмі обов'язкового їх виконання, державному контролі та адміністративно-правовому примусі [1, с. 73]. Таким чином, стосовно медичної галузі основними засобами державного регулювання є:

- розробка та контроль за виконанням державних програм надання громадянам безкоштовної медичної допомоги [2, с. 47];
- ліцензування господарської діяльності з медичної практики, діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини, діяльності у сфері обігу лікарських засобів, господарської діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, діяльності з використання джерел іонізуючого випромінювання;
- акредитація медичних закладів;
- встановлення системи стандартів;
- сертифікація якості медичних послуг;
- державна реєстрація лікарських засобів;
- регулювання цін на лікарські засоби, регулювання цін і тарифів надання медичних послуг;
- державне замовлення;
- податкові пільги.

Використання такого широкого спектру засобів регулюючого впливу є виправданим, з огляду на те, що держава повинна забезпечувати ефективне функціонування системи охорони здоров'я, що є одним з основних чинників виживання та розвитку народу України. Однак на сьогоднішній день така система методів державного регулювання

медичної галузі є недосконалою, результатом чого є відсутність керованого ринку платних медичних послуг та ринку медичного страхування. Головним недоліком державно-правового регулювання охорони здоров'я населення в Україні в сучасний період є відсутність системності у його здійсненні і плановості у формуванні законодавства [1, с. 77]. Так, державою не створено належних правових та економічних умов для забезпечення самостійної господарської діяльності медичних установ усіх рівнів.

Інститут ліцензування є одним із проявів системи контролю діяльності суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з медичної практики, завдяки якому здійснюється контроль за недопущенням невідповідних суб'єктів господарювання або таких суб'єктів, що надають неякісні медичні послуги та медичну допомогу споживачам – пацієнтам, з метою захисту їх життя і здоров'я від можливих негативних наслідків.

Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з медичної практики, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України

від 2 березня 2016 р. № 285, встановлено організаційні, кадрові і технологічні вимоги до матеріально-технічної бази ліцензіата, обов'язкові для виконання під час провадження господарської діяльності з медичної практики [3]. Медичний персонал є одним з найважливіших складових ресурсів охорони здоров'я будь-якої країни, які забезпечують ефективність діяльності медичної сфери в цілому, що робить трудовий потенціал пріоритетом у функціонуванні охорони здоров'я як системи [4, с. 68]. Надання якісної доступної медичної допомоги залежить від організації та ефективної роботи конкретних працівників кожного структурного підрозділу закладу охорони здоров'я. Таким чином, задля проведення системного та комплексного реформування медичної галузі у нашій державі, необхідним є запровадження державного регулювання ліцензування професійної діяльності медичних та фармацевтичних працівників. Індивідуальне ліцензування професійної діяльності дозволить лікарям інтегруватись у міжнародну лікарську спільноту, спонукатиме лікарів працювати якісно, що в свою чергу призведе до підвищення довіри пацієнтів до лікарської професії.

Одним із засобів регулюючого впливу на господарську діяльність в сфері охорони здоров'я є регулювання цін і тарифів на медичні послуги. Підпунктом 1 пункту 1 статті 13 Закону України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007-V передбачено, що державне регулювання цін здійснюється Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень [6].

В умовах обмеженого фінансування лікувальних установ важливого значення набуває раціональне і ефективне використання наявних ресурсів, що створить умови для розвитку та функціонування ринку медичних послуг. На сьогодні існує ціла низка теоретичних і практич-

них проблем в запровадженні медичними закладами платних медичних послуг.

По-перше, для багатьох медичних працівників і досі залишається відкритим питання щодо співвідношення понять «медична послуга» та «медична допомога». Аналізуючи дані терміни, визначені статтею 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» можна дійти висновку, що медична допомога є поняття ширшим, ніж медична послуга, оскільки може включати в себе кілька послуг одночасно, а також заходи, що проводяться з метою профілактики та попередження захворювань. За ступенем складності медична допомога поділяється на первинну, вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану). Медична послуга, в свою чергу – поняття більш вузке, починається з того моменту укладення відповідної угоди (між медичним закладом та пацієнтом або між медичним закладом та Національною службою здоров'я).

По-третє, перелік платних медичних послуг, які може надавати заклад охорони здоров'я, міститься лише в Переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996р. № 1138. Спектр медичних послуг, що можуть надаватись медичним закладом за даним переліком є досить широким, однак не містить усіх послуг, надаються закладами вторинного та третинного рівнів [7].

По-четверте, механізм впровадження, порядок надання та методика розрахунку платних медичних послуг не визначені на законодавчому рівні. На сьогодні методологія розрахунку медичних послуг за договорами про медичне обслуговування населення, фінансування яких забезпечується за рахунок бюджетних коштів у межах програми медичних гарантій визначено Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1075 «Про затвердження Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування», яка є обов'язковою лише для референтних закладів охорони здоров'я, які уклали договори з Національною службою здоров'я [8].

Отже, засоби державного регулювання господарської діяльності в сфері охорони здоров'я характеризуються відсутністю системності, що обумовлює необхідність у їх подальшому вдосконаленні для належної реалізації реформ у сфері охорони здоров'я та ефективного функціонування даної сфери.

Список використаної літератури:

1. Гладун З.С. Концептуальні засади державно-правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я населення / Медичне право України: проблеми становлення та розвитку. Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20.04.2007, м. Львів. – С. 73–79.
2. Краснова О.І. Особливості механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я / О.І. Краснова, Т.В. Плужнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 7. – С. 46-48.

3. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики: затверджені постановою КМУ від 02.03.2016р. № 285 // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Васюк Н.О. Державне регулювання ліцензування професійної діяльності медичних працівників: сутність понять / Н.О. Васюк, О.В. Худошина // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 10. – С. 65-70.
5. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 2168-VIII // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Перелік платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах, затверджений постановою КМУ від 17.09.1996р. № 1138// [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування: затверджена постановою КМУ від 27.12.2017р. № 1075 // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>

Ключові слова: охорона здоров'я, господарська діяльність, медична допомога, медична послуга, ліцензування, акредитація.

Ключевые слова: здравоохранение, хозяйственная деятельность, медицинская помощь, медицинская услуга, лицензирование, аккредитация.

Key words: health care, economic activity, medical aid, medical service, licensing, accreditation.

ФЕДОСОВА АЛІНА ГЕОРГІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри господарського права і процесу

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ

На теперішній час державно-приватне партнерство є одним з найбільш перспективних інструментів модернізації державної економіки, стимулювання господарської діяльності. Таке партнерство представляє собою інституційно і організаційно оформлену взаємодію суб'єктів публічного управління та приватного сектору на взаємовигідних умовах з метою покращення якості надання суспільно-важливих послуг і посилення їх економічної та соціальної ефективності [1, с. 191]. Значних результатів, а саме реалізації наукового потенціалу країни та конкурентоспроможності національної системи освіти на міжнародному рівні, можна досягти за допомогою державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки. У цьому можна переконатися на прикладі США, Великобританії, Германії та інших високорозвинених країн. Однак, незважаючи на значущість наукового та освітнього розвитку держави на її добробут, співробітництво між державою та приватним сектором у сфері освіти і науки в Україні майже не відбувається. Для того, щоб його активізувати, необхідно вирішити ряд проблем, що